

॥ १ ॥ यद्यप्येवंतथापिसत्यमेवश्रेयइत्याह सत्यस्येति ॥ १० ॥ पापिनामपिसत्यमत्याज्यमित्याहसार्धेन अपीति सत्यंशपथं ॥ ११ ॥ अर्धृतिसमयत्यागं ॥ १२ ॥ तंपूर्वार्धोक्तधर्मं नियतिर्दोर्बल्यदेव प्रातिकूल्यं तदात्वेषामेवसधर्मोरोचते ॥ १३ ॥ रुचौहेत्वंतरमाह नहीति उपसंहरति तस्मादिति अनार्जवेकौटिल्ये ॥ १४ ॥ १५ ॥ मृगइव आचरितत्वेन शठःपरमपिशठमन्यतेइत्यर्थः ॥ १६ ॥ १७ ॥ उक्तं न्यायमन्यत्राप्यतिदिशति दातव्यमिति कृपणैर्निर्धनैः ॥ १८ ॥ १९ ॥ सामान्यतोधर्मलक्षणमाह यदन्यैरिति ॥ २० ॥ यइति अन्यस्यभार्यायामितिशेषः उपपत्तिर्जारःकंकिवक्तुमर्हति स्वस्यैवदुष्टत्वात्

अभीतःशुचिरभ्येतिराजद्वारमशंकितः ॥ नहिदुश्चरितंकिंचिदंतरात्मनिपश्यति ॥ १ ॥ सत्यस्यवचनंसाधुनसत्याद्विद्यतेपरं ॥ सत्येनविधृतंसर्वसर्वसत्येप्रतिष्ठितं ॥ १० ॥ अपिपापकृतोरौद्राःसत्यंरुत्वापृथक्पृथक् ॥ अद्रोहमविसंवादंप्रवर्ततेतदाश्रयाः ॥ ११ ॥ तेचेन्मिथोधृतिकुर्याव्विनश्येयुरसंशयं ॥ नहर्तव्यंपरधनमितिधर्मःसनातनः ॥ १२ ॥ मन्यंतेवलवंतस्तंदुर्बलैःसंप्रवर्तितं ॥ यदानियतिर्दोर्बल्यमथैषामेवरोचते ॥ १३ ॥ नह्यत्यंतबलवंतोभवंतिसुखिनोपिवा ॥ तस्मादनार्जवेबुद्धिर्नकार्यातिकदाचन ॥ १४ ॥ असाधुभ्योस्यनभयंनचौरैरभ्योनराजतः ॥ अकिंचित्कस्यचित्कुर्वन्निर्भयःशुचिरावसेत् ॥ १५ ॥ सर्वतःशंकतेस्तेनोमृगोग्राममिवेयिवान् ॥ बहुधाचरितंपापमन्यत्रैवानुपश्यति ॥ १६ ॥ मुदितःशुचिरभ्येतिसर्वतोनिर्भयःसदा ॥ नहिदुश्चरितंकिंचिदात्मनोन्येषुपश्यति ॥ १७ ॥ दातव्यमित्ययंधर्मउक्तोभूतहितैरतैः ॥ तंमन्यंतेधनयुताःकृपणैःसंप्रवर्तितं ॥ १८ ॥ यदानियतिकार्षण्यमथैषामेवरोचते ॥ नह्यत्यंतधनवंतोभवंतिसुखिनोपिवा ॥ १९ ॥ यदन्यैर्विहितंनेच्छेदात्मनःकर्मपूरुषः ॥ नतत्परेषुकुर्वीतजानन्नाप्रियमात्मनः ॥ २० ॥ योन्यस्यस्यादुपपतिःसकंकिंवक्तुमर्हति ॥ यदन्यस्यततःकुर्यान्नमृष्येदितिमेमतिः ॥ २१ ॥ जीवितुंयःस्वयंचेच्छेत्कथंसांन्यंप्रघातयेत् ॥ यद्यदात्मनिचेच्छेतत्परस्यापिचितयेत् ॥ २२ ॥ अतिरिक्तैःसंविभजेद्भोगैरन्यानकिंचनान् ॥ एतस्मात्कारणाद्भान्नाकुसीदंसंप्रवर्तितं ॥ २३ ॥ यस्मिंस्तुदेवाःसमयेसंतिष्ठेरस्तथाभवेत् ॥ अथवालाभसमयेस्थितिर्धर्मेपिशोभना ॥ २४ ॥ सर्वंप्रियाभ्युपगतंधर्ममाहुर्मनीषिणः ॥ पश्यंतलक्षणाद्देशंधर्माधर्मेयुधिष्ठिर ॥ २५ ॥

यत्पयदिअन्यस्यअन्यंततःतस्मिन्नेवऔपपत्येविषयेकुर्याद्भृगोचरीकुर्यात्तदानमृष्येदितियोजना अन्यस्येतिद्वितीयाथेषष्ठी ॥ २१ ॥ २२ ॥ अतिरिक्तैःआवश्यककाधिकैर्भोगैर्भोगसाधनैर्धनादिभिः कुसीदंढर्यर्थंधनप्रयोगःसदीनपोषणार्थमेवकार्योनधनमात्रदध्यर्थं ॥ २३ ॥ समयेसन्मार्गेसंतिष्ठेरन्संमुखामेवयुस्तथातन्मार्गाचरणशीलः दमदानदयापरोभवेदित्यर्थः तत्रदानेविशेषमाह अथवेति धर्मेयज्ञानादौ ॥ २४ ॥ प्रियेणसाम्माननुहिंसयाअभ्युपगतंप्राप्तंप्रियाभ्युपगतं पश्यआलोचय लक्षणाद्देशंलक्षणकीर्तिनंपुनं यदात्मनःप्रियंतदन्येषुकर्तव्यंयन्तन्नेत्येवंविधं ॥ २५ ॥